

IV. Документи.

Лист Івана Панькевича до Федора Потушняка [1]

Ужгород, дня 30.VII.1938 [2]

Вельми Шановний Пане Товаришу!

Я повернув з вакацій недавно та збирався до Вас писати, а тим часом Вашою присилкою нової Вашої збірки віршів Ви прискорили моє писання.

Наперед сердечно дякую Вам за пам'ять, що Ви не забули на мене при появі Ваших нових речей. Тішуся поступом Вашим і бажаю Вам ще більших успіхів. Тематика Ваша нова серед тутешньої літератури, а також і спосіб писання, оригінальні поетичні образи, що вказують на шукання нових доріг. А все таки як читач маю деякі зауваги і широ Вам подаю їх до відома.

Перед виданням таких збірок добре є когось порадитись, і то відносно самих віршів, як і відносно печати. Є там много хиб і друкарських, і мовних і інтерпункція не вся добра. Читав я їх два рази і моє вражіння таке, що під оглядом формально-віршовим многі з цих віршів мають композиційні недостатки. Вірш і думка не ідуть в ритмічній парі — нема в них часто музикальної легкості. У читача все мусить лишитися в душі якийсь сильніший слід переживань, до котрих його змушують переживання автора. А цей слід лишиться тоді, коли і форма, і думка ідуть впарі.

Ваша "Земля" куди більше подабається читаючій публіці і сюжетно, і артистичними висловами. І мабуть Вам краще буде іти з більшою енергією в бік художньої новелі, поки пізніше не підете до складнішого оповідання або роману. І тут на Ваші оповідання ждуть і радо видалуть. А знов не лише мови ради, але і заповідь письменника — не спішитися, а працювати добре, щоб цілісність була композиційно гармонійна, а і психологічне умотивування добре. А наша проза до тепер бідна! Дивуюсь, що на життя, яке так радикально змінилося від 1919 у всіх верствах нашого народу, не уміє ніхто з письменників відповідно реагувати, а все придержуються, несвідомо може, романтики!

Шкода, що Ви замкнулися в самім собі, а ще до того у Вашім Осою, та не тужить за кружком людей, що ближче стоять до нашого життя і літератури. Я надіюся, що Ви з вересня засядете в Ужгороді, а тим часом пишете, що їдете до війська. Я з тієї причини тривожуся Вашою будучністю, бо знов іспит відложите, а це потягнеться до безконечностей!

Я привіз з Праги много цінних виписок з нової української літературної критики, може і Вам дещо придалобися.

Висилаю Вам на Ваше бажання книгу Богаторьова [3], добре було б ще і інші джерела вжити для Вашої студії (Нідерає [4], Гнатюк [5], Шухевич [6]).

Тищенко [7] вислав Вам кілька примірників Вашого оповідання і дивується, що Ви не відізналися на це.

Рівночасно засилаю Вам і обіцяний "Науковий збірник", XIII-XIV [8].

Оставайте здорові, але не мовчіть довго!

Ваш щирий Іван Панькевич.

P.S. З Праги передав Вам привіт док. Гарніл.

1. Оригінал листа зберігається в домашньому архіві родини Ф.Потушняка. Можливість його публікації надав нам його син Михайло.

2. Лист Івана Панькевича публікуємо зберігаючи мову, стиль і пунктуацію його автора.

3. Богатиров П.Г. (1893-1972) – російський советський етнограф і фольклорист. Зібраний етнографічний матеріал він у 1928 р. видав у Парижі французькою мовою книгу "Магічні дії, обряди і вірування Закарпаття". У 1971 р. в Москві було видано збірник його праць під назвою "Вопросы теории народного искусства", до якої увійшла і названа вище праця.

4. Нідерле Любор (1865-1944) – видатний чеський археолог і етнограф, дослідник слов'янських старожитностей, професор Празького університету, член чеської АН, член НТШ у Львові.

5. Гнатюк Володимир (1871-1926) – визначний український етнограф, з 1899 р. секретар НТШ у Львові, голова етнографічної комісії НТШ, з 1924 р. дійсний член Всеукраїнської Академії Наук, автор дослідження "Етнографічні матеріали з Угорської Руси" в VI томах.

6. Шухевич Володимир (1850-1915) – відомий український етнограф, автор праці "Гуцульщина", що вийшла в 5 частинах упродовж 1899-1908 рр.

7. Тищенко – відповідальний секретар редакції газ. "Українське слово".

8. Мова йде про "Науковий збірник товариства "Просвіта" (Ужгород), річник XIII-XIV.